

COMISIA NAȚIONALĂ DE STRATEGIE ȘI PROGNOZĂ

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI
ÎN TRIMESTRUL IV 2023
PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ**

- decembrie 2023 -

ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI ÎN TRIMESTRUL IV 2023 PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ

Tendențe generale

La nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent, comparativ cu perioada iulie – septembrie 2022 s-a consemnat o scădere a activității industriale, conducând la nivel de nouă luni la reduceri în termeni reali ale producției și cifrei de afaceri pe total industrie. Pe parcursul celui de-al patrulea trimestru al anului curent situația se va ameliora, trendul descendent își va pierde din amplitudine, iar scăderile principalilor indicatori din sfera industrială se vor diminua.

Astfel, **analiza evoluției industriei în trimestrul IV raportat la perioada corespunzătoare din anul precedent**, conform estimărilor agenților economici din eșantion, indică o tendință de reducere în special în ceea ce privește producția industrială și a stocurilor de produse finite, precum și a productivității muncii, în timp ce volumul cifrei de afaceri deflatate, cu indicele prețurilor producției industriale, va crește mai ales pe piața internă.

Tabel nr.1 Evoluția principalilor indicatori din industrie

- modificări procentuale față de perioada corespunzătoare -

	2022			2023		
	Trim. III	Trim. IV	AN	Trim. III	Trim. IV	AN
1. Producția industrială*	-0,9	-4,4	-1,8	-5,6	-2,4	-4,4
2. Cifra de afaceri** – total	-16,1	-13,0	-14,1	-0,2	3,5	-4,1
➤ intern	-23,8	-18,4	-19,6	0,4	4,0	-5,3
➤ extern	2,8	1,4	0,1	-1,5	0,5	-1,2
3. Stocurile de produse finite	42,6	12,1	30,8	-15,6	-13,0	-5,0
4. Numărul mediu de salariați	0,0	0,1	-0,1	0,2	-0,1	0,3
5. Productivitatea muncii	-1,4	-5,4	-2,2	-5,9	-1,9	-4,7

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul IV 2023 – rezultatele din ancheta de conjunctură

**serie brută*

***deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale*

În ceea ce privește producția industrială și productivitatea muncii, se anticipează de către agenții economici scăderi mai reduse de 2,4%, respectiv 1,9%, coroborate cu creșteri de 3,5% ale cifrei de afaceri pe total, pe baza unei majorări de 4,0% a cifrei de afaceri pe piața internă, și de doar 0,5% în ceea ce privește cifra de afaceri pe piața externă. Stocurile de produse finite pot avea o scădere mai amplă de 13,0%, în contextul previzionat de agenții economici.

Pentru numărul mediu de salariați se estimează o reducere ușoară de 0,1% a efectivului acestora, ceea ce ar putea conduce la o reducere a productivității muncii cu 1,9%.

În contextul evoluției acestor indicatori economici, la **nivelul anului curent, comparativ cu anul precedent**, se estimează un parcurs negativ al producției industriale (-4,4%), determinat de scăderi mai ales în cazul cererii pe piața internă (-5,3%), în timp ce cifra de afaceri pe piața externă se va reduce cu doar 1,2%. În aceste condiții, volumul cifrei de afaceri pe total industrie este estimat să scadă cu 4,1% la nivel de an.

Stocurile de produse finite se așteaptă să înregistreze o scădere de 5,0% în anul curent, evoluție ce ar urma după o creștere semnificativă de 30,8%, la nivelul anului 2022. Numărul mediu de salariați este posibil să înregistreze o ușoară creștere de 0,3% la nivel de an, ceea ce ar conduce la o scădere de productivitate de 4,7%.

Referitor la **cel de-al patrulea trimestru al anului curent comparativ cu trimestrul anterior**, agenții economici indică o evoluție pozitivă pentru majoritatea indicatorilor din sfera industrială, în special a cererii totale, cu accent pe piața externă și, în aceeași măsură a volumului producției industriale. Se pot observa estimări în sfera negativă doar pentru cifra de afaceri destinată pieței interne, și pentru numărul mediu de salariați, dar scăderile preconizate se situează sub 1%.

Tabel nr.2 Evoluția trimestrială a principalilor indicatori din industrie

- modificări procentuale față de trimestrul anterior -

	Trim. III	Trim. IV	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
	2022		2023			
1. Producția industrială*	-3,0	-1,0	1,1	-3,0	-2,8	2,4
2. Cifra de afaceri** – total	-9,1	-1,3	-5,1	8,9	-2,1	2,3
➤ intern	-9,5	-4,4	-9,6	14,3	1,6	-0,9
➤ extern	-6,3	4,8	2,4	-0,5	-7,7	6,9
3. Stocurile de produse finite	10,6	-0,3	12,5	-21,4	-4,3	2,7
4. Numărul mediu de salariați	0,0	-0,1	0,5	0,2	-0,3	-0,4
5. Productivitatea muncii	-2,9	-1,2	0,7	-3,1	-2,4	2,9

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

* serie brută

**deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale

Pentru trimestrul IV 2023 – rezultatele din ancheta de conjunctură

Astfel, agenții economici previzionează pentru trimestrul IV 2023, comparativ cu trimestrul anterior o majorare de 2,4% a producției industriale, ce arată o încetinire a declinului în sectorul industrial în ultimele trei luni ale anului curent. În același timp, pentru cifra de afaceri pe total industrie se anticipează o creștere de 2,3%, avându-se în vedere majorarea importantă, de 6,9% a cifrei de afaceri pe piața externă, în timp ce cererea internă se va diminua ușor, cu 0,9%.

În același context, agenții economici apreciază că volumul stocurilor de produse finite se va mări cu 2,7%, evoluție previzibilă în contextul unei creșteri atât a producției industriale, cât și a cifrei de afaceri pe total. În același timp, se estimează că numărul mediu al salariaților se va diminua ușor, cu 0,4%, ceea ce, în contextul creșterii de 2,4% a producției industriale, va determina o majorare de 2,9% a productivității muncii, comparativ cu cel de-al treilea trimestru al anului.

Analiza detaliată a principalilor indicatori rezultați din ancheta de conjunctură în sectorul industrial

În cel de-al treilea trimestru al anului 2023, producția industrială a scăzut cu 2,8% față de trimestrul anterior, această evoluție situându-se totuși peste așteptările inițiale pentru acest indicator (-3,5%), iar comparativ cu trimestrul III 2022 s-a înregistrat o reducere de 5,6%.

Diferența de 0,7 puncte procentuale dintre realizările statistice față de trimestrul precedent ale producției industriale, și estimarea inițială de -3,5% (din lucrarea anterioară) s-a datorat evoluției peste predicțiile inițiale a unor ramuri a căror activitate continuă să fie mai dificil de anticipat de către agenții economici, în contextul condițiilor existente pe piață și pe fondul unei persistări a stării de incertitudine din mediul socio-economic.

Cele mai importante diferențe pot fi menționate în cazul anumitor ramuri industriale care au avut o evoluție peste nivelul estimărilor, deoarece au fost prevăzute majorări de amplitudini mai mici, rezultând creșteri mai ample și anume: extracția minereurilor metalifere (25,1 puncte procentuale), alte activități extractive (5,3 puncte procentuale), fabricarea băuturilor (3,3 puncte procentuale), alte activități industriale (2,2 puncte procentuale), fabricarea produselor de cocserie (1,7 puncte procentuale) sau au fost două situații în care au fost prognozate scăderi și au rezultat în final creșteri, cum ar fi: fabricarea altor mijloace de transport (0,7 puncte procentuale), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (0,3 puncte procentuale).

Au existat și cazuri pentru care au fost prognozate scăderi importante ale producției industriale și au rezultat reduceri mai puțin pronunțate ale acesteia, în intervalul de analiză, cum ar fi: prelucrarea lemnului (16,1 puncte procentuale), industria construcțiilor metalice (7,9 puncte procentuale), fabricarea produselor textile (4,7 puncte procentuale), fabricarea substanțelor și a produselor chimice (2,9 puncte procentuale), fabricarea de mobilă (2,8 puncte procentuale) sau tăbăcirea și finisarea pieilor (1,8 puncte procentuale).

Totodată, sunt de remarcat mai multe situații distincte în evoluția ramurilor industriale, în primele nouă luni ale anului 2023, comparativ cu perioada ianuarie - septembrie 2022, și anume posibilitatea ca unele sectoare să înregistreze creșteri sau scăderi similare în primele nouă luni, dar și evoluții opuse ale altor ramuri industriale în cele două perioade analizate.

Tabel nr. 3 Producția industrială – evoluție pe ramuri în primele nouă luni ale anului

- 9 luni/9 luni din anul anterior -

2022	2021	Ramuri industriale
↑	↑	fabricarea calculatoarelor
	↓	activități de servicii anexe extracției
		fabricarea autovehiculelor de transport rutier
		extracția petrolului brut și a gazelor naturale
↓	↑	fabricarea produselor textile
		extracția cărbunelui superior și inferior
		fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
		repararea și întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
		tăbăcirea și finisarea pieilor
	↓	prelucrarea lemnului
		industria metalurgică
		fabricarea de mobilă
		fabricarea substanțelor și a produselor chimice
		fabricarea echipamentelor electrice

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

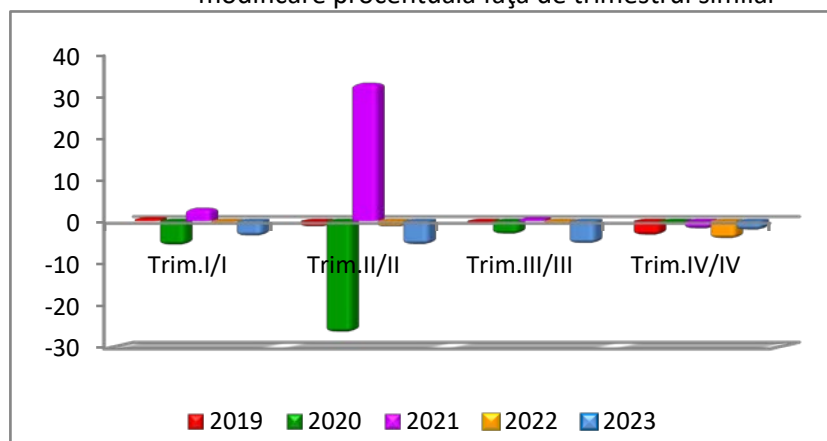
În primele nouă luni ale anului 2023, producția industrială s-a redus cu 5,1%, comparativ cu perioada similară a anului anterior, în contextul scăderii cererii atât pe piața internă, dar și pe cea externă. Cele mai semnificative scăderi ale producției industriale au fost înregistrate în ramuri precum: prelucrarea lemnului (-22,6%, cauza principală regăsindu-se în prețurile ridicate ale materiilor prime, comenzile externe reducându-se cu 35,1%), industria metalurgică (o scădere importantă de 17,9%, valoarea crescută a prețurilor produselor energetice continuând să fie un factor important în reducerea producției acestei ramuri, iar comenzile interne au scăzut cu 11,7%), fabricarea produselor textile (o reducere de 16,2%, în contextul în care fabricile românești de textile resimt presiunea costurilor ridicate în domeniu și pierd teren în fața altor țări cu produse textile mai ieftine, ce oferă prețuri mai mici clienților retailerii), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-15,2%, ca urmare a unei reduceri de 15,1% a cererii pe piața internă), fabricarea de mobilă (-13,1%, în contextul unor scăderi de 17,3% a comenzilor externe).

La polul opus, au existat și câteva ramuri industriale care au înregistrat creșteri în primele nouă luni ale producției, dintre care amintim: activități de servicii anexe extracției (11,8%), fabricarea calculatoarelor (10,4%, în coroborare cu măritri de 17,5% a cererii interne), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (5,4%, pe baza unei cereri interne în creștere cu 14,1%, față de perioada primelor nouă luni ale anului trecut), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (5,2%, în contextul unei majorări importante a cererii interne de 21,3%).

Analiza conjuncturală realizată de agenții economici pentru cel de-al patrulea trimestru al anului curent estimează o creștere de 2,4% a producției industriale, față de trimestrul anterior. În aceste condiții, producția industrială va scădea cu 2,4% comparativ cu trimestrul similar, ceea ce va conduce la o reducere de 4,4% la nivelul anului curent.

Grafic nr. 1 Dinamica volumului producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Din procesul de prelucrare a datelor, în care se au în vedere intervalele de creștere/scădere, cuprinse în chestionarul completat de agenții economici din eșantion și stabilite pentru evoluția din perioada octombrie - decembrie, au rezultat estimări ale producției industriale pentru trimestrul IV al anului curent, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului trecut, care ilustrează următoarele evoluții:

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere mai mare de 20%**:
 - extracția cărbunelui superior și inferior;
 - fabricarea de mașini, utilaje și echipamente;
 - fabricarea produselor textile;
 - tăbăcirea și finisarea pieilor;
 - fabricarea de mobilă.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 15% și 10%**:
 - fabricarea articolelor de îmbrăcăminte;
 - industria metalurgică;
 - fabricarea produselor de cocserie.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 10% și 5%**:
 - fabricarea produselor farmaceutice de bază;
 - extracția petrolului brut și a gazelor naturale.

- **Ramuri pentru care se așteaptă o scădere între 5% și 0%:**
 - repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor;
 - fabricarea altor produse din minerale nemetalice;
 - fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice;
 - prelucrarea lemnului;
 - fabricarea echipamentelor electrice;
 - fabricarea autovehiculelor de transport rutier;
 - fabricarea produselor din cauciuc și a maselor plastice.

- **Ramuri pentru care se așteaptă o creștere între 0% și 5%:**
 - alte activități extractive;
 - fabricarea altor mijloace de transport;
 - tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor;
 - fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie;
 - industria construcțiilor metalice și a produselor din metal.

- **Ramuri pentru care se așteaptă o creștere între 5 și 10%:**
 - fabricarea produselor din tutun;
 - industria alimentară.

- **Ramuri pentru care se așteaptă o creștere între 10 și 20%:**
 - activități de servicii anexe extracției;
 - fabricarea băuturilor;
 - alte activități industriale;
 - extracția minereurilor metalifere;
 - fabricarea substanțelor și produselor chimice.

Cifra de afaceri

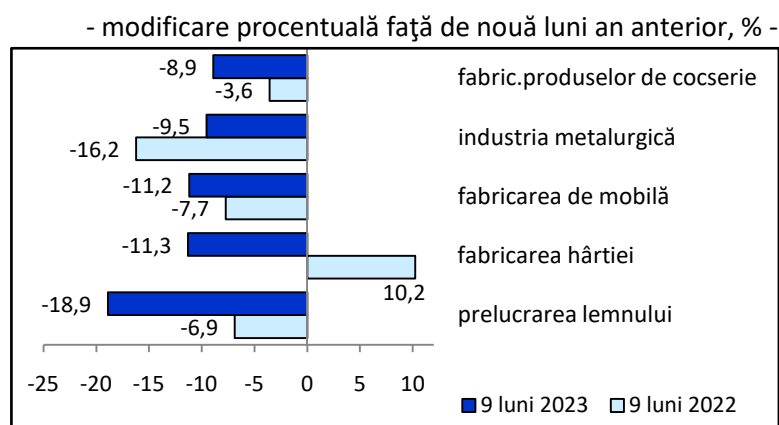
Cifra de afaceri totală în industrie a cunoscut o reducere de 1,7% în termeni nominali în trimestrul III 2023 comparativ cu aceeași perioadă din anul precedent, iar în termeni reali, a înregistrat o scădere ușoară de 0,2%, avându-se în vedere reducerea de 1,6% a prețurilor de producție în trimestrul de analiză. Comparativ cu trimestrul anterior, se poate menționa o contracție de 2,1% a cifrei de afaceri pe piața totală, după o creștere importantă de 8,9% în trimestrul II al anului curent. Astfel, se poate menționa la nivelul primelor nouă luni ale anului o scădere de 6,4% a cifrei de afaceri totale în volum față de perioada similară a anului precedent.

Pe ansamblul primelor nouă luni ale anului curent, față de perioada ianuarie – septembrie 2022, mai multe ramuri au înregistrat scăderi ale volumului cifrei de afaceri pe total industrie, cele mai pronunțate (cu peste 8%) regăsindu-se în sectoare precum: prelucrarea lemnului, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, fabricarea mobilei, industria metalurgică, fabricarea produselor de cocserie, dar putem menționa și pe cele cu reduceri mai mici, și anume:

fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, activități de servicii anexe extracției, fabricarea substanțelor și a produselor chimice.

Au existat și creșteri ale volumului cifrei de afaceri totale la nivelul primelor nouă luni ale anului 2023, din care cele mai semnificative (cu peste 20%) au fost în cazul ramurilor: fabricarea produselor din tutun (40,6%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (20,8%), alte activități industriale (17,3%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (17,0%) sau fabricarea altor mijloace de transport (12,2%).

Grafic nr. 2 Dinamica cifrei de afaceri totale în ramurile cu cele mai importante scăderi

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

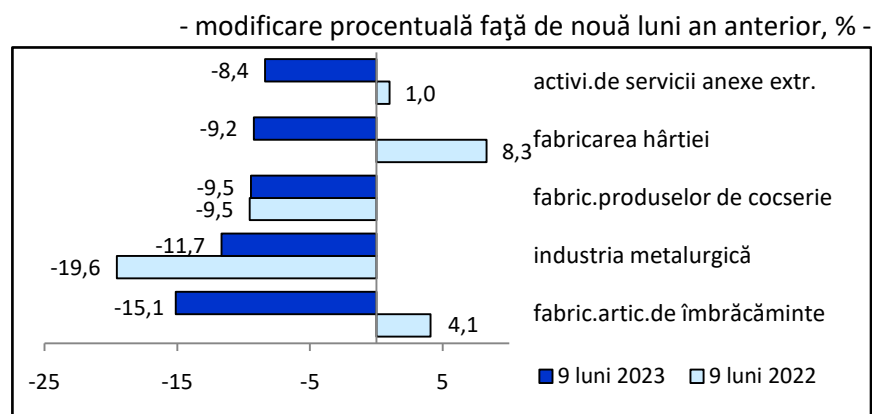
În trimestrul al patrulea al anului curent, agenții economici anticipează o creștere de 2,3% a cererii totale în industrie față de trimestrul precedent, majorare ce urmează după o scădere a acestui indicator de 2,1%, din trimestrul III. Dacă ne raportăm la perioada corespunzătoare, se estimează o majorare de 3,5% a cererii pe total industrie, comparativ cu trimestrul IV 2022, iar la nivelul anului curent se prevede o reducere de 4,1% în cazul cifrei de afaceri totale, tendința de micșorare fiind posibil să se înscrie pe o pantă descrescătoare față de situația la nouă luni.

Volumul cifrei de afaceri din industrie pentru piața internă a înregistrat o creștere de 1,6% în trimestrul III al anului 2023, comparativ cu trimestrul precedent, ce urmează după altă majorare semnificativă în trimestrul II (14,3%). Comparativ cu aceeași perioadă din anul precedent s-a consemnat o ușoară majorare de 0,4% a cifrei de afaceri pe piața internă, schimbându-se tendința negativă pentru acest indicator existentă la nivel de semestru (-12,2%), avându-se în vedere și o scădere a prețurilor de producție industrială din trimestrul III 2023. Astfel, la nivelul primelor nouă luni ale anului curent se menționează o reducere de 8,2% a cifrei de afaceri pe piața internă, consemnându-se o atenuare a pantei descendente cu circa 4 puncte procentuale, față de situația la semestru.

Pentru perioada ianuarie – septembrie 2023, comparativ cu perioada similară, mai mult de jumătate dintre ramurile industriale au înregistrat scăderi ale cifrei de afaceri pe piața internă, unele dintre acestea înregistrând reduceri mai mari de 8%, și anume: fabricarea

articolelor de îmbrăcăminte, industria metalurgică, fabricarea produselor de cocserie, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, activități de servicii anexe extracției sau putem menționa și pe cele cu reduceri mai mici, și anume: fabricarea echipamentelor electrice, industria alimentară, fabricarea băuturilor.

Grafic nr. 3 Dinamica cifrei de afaceri pentru piața internă în ramurile cu cele mai importante scăderi

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

De menționat ar fi și creșterile volumului cifrei de afaceri pentru piața internă consemnate în anumite sectoare industriale, majorări mai mari de 20% fiind evidențiate în cazul următoarelor ramuri: alte activități industriale (42,7%), fabricarea altor mijloace de transport (38,5%), fabricarea produselor textile (26,3%), fabricarea produselor din tutun (25,0%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (21,3%).

Agenții economici din eșantion estimează pentru cel de-al patrulea trimestru al anului curent o diminuare ușoară de 0,9% a cifrei de afaceri pe piața internă față de trimestrul anterior, ceea ce ar reprezenta o schimbare de tendință, comparativ cu majorările din trimestrele anterioare analizei. Prin raportare la trimestrul corespunzător din anul trecut, se prevede o creștere de 4,0% a cererii interne, ce continuă panta ușor ascendentă începută în trimestrul III 2023, iar la nivel de an tendința negativă pentru acest indicator este posibil să se reducă, ajungându-se la o scădere de 5,3%, cu 2,9 puncte procentuale mai mică decât în primele nouă luni ale anului curent.

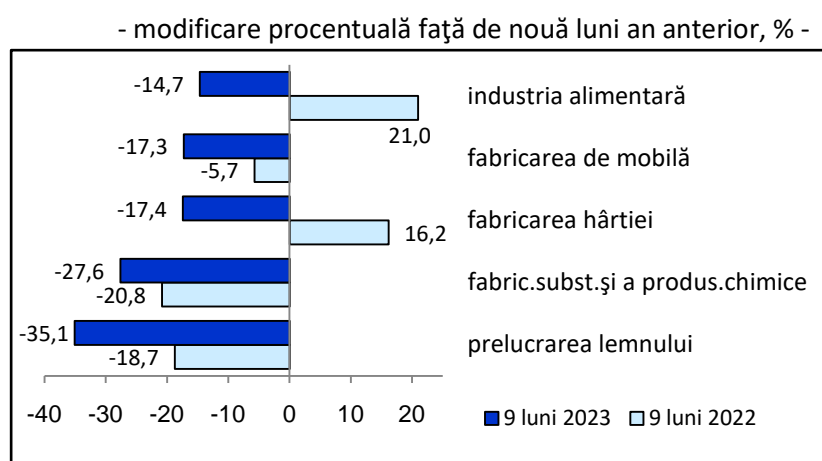
Cifra de afaceri din industrie pentru piața externă a consemnat o reducere de 7,7% în trimestrul III 2023, față de trimestrul anterior al anului curent, iar comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2022, o scădere de 1,5%, rezultând la nivel de nouă luni ale anului curent o diminuare cu 1,7%, aproximativ la același nivel ca la semestru (-1,8%).

La nivel de ramuri industriale, în primele nouă luni ale anului curent față de perioada similară, majoritatea acestora au înregistrat scăderi ale cifrei de afaceri pentru piața externă unele depășind pragul de 14%, și anume: prelucrarea lemnului, fabricarea substanțelor și a produselor chimice, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, fabricarea de mobilă sau

industria alimentară.

La polul opus, au fost înregistrate creșteri de peste 14% ale volumului cifrei de afaceri pentru piața externă în sectoare industriale precum: fabricarea produselor din tutun (98,1%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (16,2%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (14,3%), aceste ramuri economice reușind să-și mențină ridicate cotele de piață externă.

Grafic nr. 4 Dinamica cifrei de afaceri pe piața externă în ramurile cu cele mai importante scăderi

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

La nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent, conform estimărilor agenților economici, se așteaptă o majorare de 6,9% a volumului cifrei de afaceri pentru piața externă, față de trimestrul anterior. În ceea ce privește raportarea la trimestrul corespunzător din anul trecut, se prevede o ușoară creștere, de 0,5% a cererii externe, deci o inversare de tendință, față de situația deja existentă la nouă luni, iar la nivel de an se estimează o diminuare, de 1,2%, pentru acest indicator.

Evoluția valorică a cifrei de afaceri externe, în primul trimestru al anului 2022, s-a situat cu 1,8 puncte procentuale peste ritmul **exporturilor de bunuri**, dar începând cu trimestrul II 2022 exporturile de bunuri au depășit, în dinamică, cifra de afaceri externă valorică, ajungându-se în trimestrul IV la un decalaj de 0,3 puncte procentuale, în favoarea exportului de bunuri industriale.

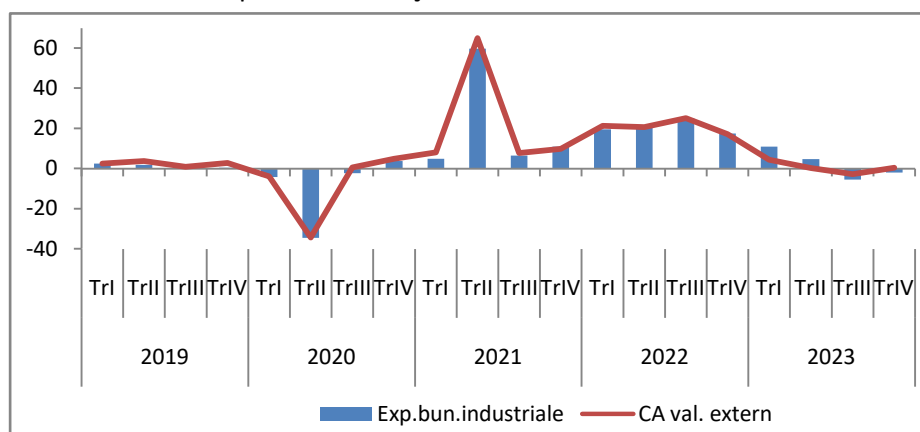
La nivelul primelor două trimestre ale anului curent, comparativ cu perioadele corespunzătoare a persistat tendința de evoluție superioară a exportului de bunuri industriale, astfel că la nivelul primului semestru al anului curent se poate menționa un ritm semestrial situat cu 5,5 puncte procentuale peste dinamica cifrei de afaceri valorice pe piața externă. Această tendință este posibil să se inverseze începând cu cel de-al treilea trimestru al anului curent, când ambii indicatori pot avea o evoluție negativă, însă micșorarea cifrei de afaceri valorice pe piața externă este mai redusă (-2,8%), comparativ cu o scădere de 5,5% preconizată

în cazul exportului de bunuri industriale.

Referitor la cel de-al patrulea trimestru al acestui an, comparativ cu perioada octombrie – decembrie 2022 se prognozează o continuare a tendinței estimate pentru cele de-al treilea trimestru, și anume o ușoară creștere de 0,4%, a cifrei de afaceri valorice pe piața externă, față de o reducere estimată de 2,0% a exportului de bunuri industriale, ceea ce ar însemna un export direct de la producători situat peste cel estimat pentru societățile intermediare. Se preconizează, la nivel de an să persiste decalajul dintre cei doi indicatori, respectiv de 1,2 puncte procentuale în favoarea exportului de bunuri industriale, avându-se în vedere evoluția semnificativă din primul semestru al anului curent.

Grafic nr. 5 Evoluția exportului de bunuri industriale și valorii cifrei de afaceri pe piața externă

- modificare procentuală față de trimestrul similar din anul anterior -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

* Dinamica valorii exportului de bunuri industriale s-a calculat din evoluția indicatorului în mld.euro

* Dinamica valorii cifrei de afaceri pe piața externă s-a calculat din valoarea exprimată în lei

Stocurile

În trimestrul III 2023, **stocurile de produse finite** au scăzut cu 4,3%, comparativ cu trimestrul anterior, ce urmează după o reducere importantă de 21,4% din trimestrul precedent, aceste evoluții negative urmând după majorări succesive anterioare. De asemenea, stocurile de produse finite s-au diminuat cu 15,6% față de trimestrul similar al anului 2022, în condițiile unor reduceri, atât ale producției industriale (-5,6%), cât și a volumului cifrei de afaceri pe total industrie (-0,2%), evoluția negativă a stocurilor urmând după majorări succesive ale acestora, din trimestrul II 2021 și până la nivelul trimestrului I 2023, față de perioadele similare.

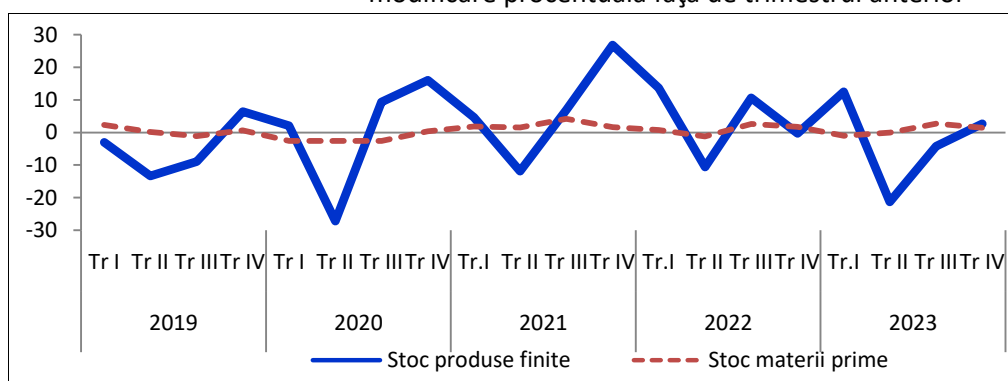
Agenții economici apreciază că la nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent stocurile de produse finite vor crește cu 2,7% față de trimestrul anterior al anului 2023, în condițiile în care se estimează o majorare, atât a volumul producției industriale, de 2,4%, cât și a volumului cifrei de afaceri pe total industrie, de 2,3%. În același timp, comparativ cu trimestrul IV 2022, este prevăzută pentru perioada octombrie - decembrie a anului curent o reducere de 13,0%, ce reprezintă continuarea scăderii acestui indicator, începută încă din trimestrul II 2023. La nivel de an se previzionează o diminuare de 5% a stocurilor de produse finite, comparativ cu

anul precedent. Această evoluție a stocurilor de produse finite indică persistența presiunilor asupra industriei în ceea ce privește reducerea acestora, în nevoia ajustării producției, în funcție de cerere și incertitudinile mediului economic.

În ceea ce privește **evoluția stocurilor de materii prime** în cel de-al patrulea trimestru al acestui an, agenții economici preconizează o creștere de 1,4% față de trimestrul anterior, după ce acestea s-au majorat cu 2,8% în perioada iulie - septembrie 2023, față de perioada precedentă. Această temporizare a creșterii stocurilor de materii prime poate reflecta preocuparea agenților economici de a evita posibile perturbări în aprovizionarea cu materii prime. Creșterea de 1,4%, a stocurilor de materii prime, estimată de agenții economici pentru trimestrul IV 2023, față de perioadă anterioară ar proveni, în special, din anumite sectoare industriale care pot depăși media pe total industrie, cum ar fi: fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (2,9%), industria alimentară (2,4%), industria construcțiilor metalice și a produselor din metal (2,1%), fabricarea calculatoarelor (2,0%) sau prelucrarea lemnului (1,8%).

Grafic nr. 6 Evoluția stocurilor de produse finite și materii prime

- modificare procentuală față de trimestrul anterior -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură

Gradul de utilizare a capacităților de producție

Eurostat publică, pe baza rezultatelor unei anchete, **evoluția gradului de utilizare a capacităților de producție** în industria prelucrătoare. Sfera de cuprindere diferă de estimările privind gradul de utilizare a capacităților de producție economice din eşantionul CNSP, eşantion în care sunt incluse atât industria extractivă, cât și producția și furnizarea de energie electrică și termică.

Agenții economici se așteaptă ca pentru trimestrul IV 2023, să se atingă un nivel al gradului de utilizare a capacităților de producție pe total industrie, de 80,5%, în reducere ușoară, cu 1,1 puncte procentuale față de trimestrul anterior, avându-se în vedere scăderi de producție în anumite ramuri industriale, cum ar fi: producția și furnizarea de energie electrică și termică, activități de servicii anexe extracției, fabricarea autovehiculelor de transport rutier, fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țigheului, fabricarea echipamentelor electrice.

Previziunile Eurostat indică, de asemenea o diminuare, respectiv de 1,4 puncte procentuale a gradului de utilizare în industria prelucrătoare, față de trimestrul anterior.

Tabel nr. 4 Gradul de utilizare a capacităților de producție

- % -

AN	Gradul de utilizare	Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim.IV
2019	Estimări CNSP - total ind.	82,6	82,9	78,7	76,9
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	75,6	73,6	74,5	74,6
2020	Estimări CNSP - total ind.	83,9	70,8	77,1	78,5
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	74,7	71,9	65,9	70,8
2021	Estimări CNSP - total ind.	74,5	79,6	70,8	73,8
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	73,0	73,2	73,4	72,6
2022	Estimări CNSP - total ind.	75,0	74,7	75,3	76,8
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	72,7	71,7	70,5	75,2
2023	Estimări CNSP - total ind.	75,1	82,0	81,6	80,5
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	72,6	67,7	68,5	67,1

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură și Eurostat

Diferențele între estimările agenților economici pot fi explicate prin scăderea gradului de utilizare a capacităților de producție în industria extractivă și producția și furnizarea de energie electrică, sub nivelul cu care s-a redus gradul de utilizare a capacităților de producție pe total industrie prelucrătoare.

În cel de-al treilea trimestru al anului 2023, **numărul mediu de salariați** a scăzut ușor, cu 0,3%, față de cel de-al doilea trimestru din anul curent, și a crescut cu doar 0,2%, comparativ cu perioada similară a anului 2022, aceste marje reduse de oscilație arătând o dinamică destul de stabilă a acestui indicator. Datele pentru acest indicator la nivelul trimestrului III 2023 au fost prognozate la valori apropiate în lucrarea anterioară, și anume -0,1% față de trimestrul anterior, respectiv 0,4%, comparativ cu trimestrul III 2022. La nivel de nouă luni se poate menționa o majorare de 0,4% a numărului mediu de salariați, comparativ cu perioada ianuarie - septembrie 2022, valoarea estimată pentru acest indicator a fost de 0,5% în lucrarea anterioară.

Principalele ramuri industriale în care s-au înregistrat creșteri ale numărului mediu de salariați la nivelul primelor nouă luni al anului curent față de perioada similară a anului anterior au fost: fabricarea produselor din tutun (10,1%), fabricarea produselor de cocserie (7,6%), industria alimentară (6,5%), fabricarea calculatoarelor (5,3%), alte activități extractive (3,7%). Au existat și scăderi ale numărului mediu de salariați din industrie, pentru aceeași perioadă de analiză, la peste jumătate dintre ramuri, dintre care putem menționa: extracția minereurilor metalifere (-11,0%), fabricarea de mobilă (-5,3%), fabricarea substanțelor și a produselor chimice (-4,2%), extracția cărbunelui superior și inferior (-4,0%), fabricarea produselor textile (-3,9%).

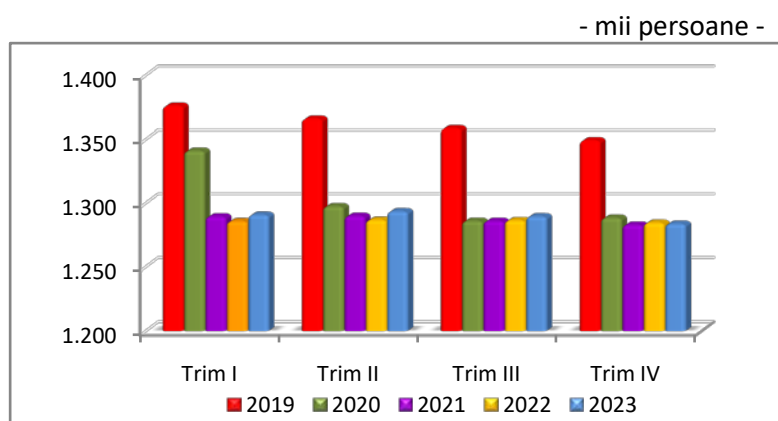
Pe baza datelor transmise de respondenți și a evoluției din primele nouă luni ale anului 2023, se estimează pentru cel de-al patrulea trimestru un număr de circa 1.284 mii persoane,

Numărul
mediu de
salariați

cea ce ar reprezenta o scădere de 0,4%, a numărului de salariați față de trimestrul anterior, în timp ce comparativ cu trimestrul similar, se așteaptă tot o diminuare ușoară, de 0,1% a numărului de salariați. În aceste condiții, la nivelul anului curent, se poate anticipa un număr mediu de salariați pe total industrie mai mare cu 0,3%, comparativ cu anul 2022.

Astfel, mai mult de jumătate dintre ramurile industriale vor înregistra scăderi ale numărului de salariați, la nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent față de trimestrul anterior, iar pentru câteva sectoare afectate într-o măsură mai mare de restrângerea activității se prevăd reduceri de personal de peste 1% și anume: extracția minereurilor metalifere (-7,2%), extracția cărbunelui superior și inferior (-4,2%), fabricarea produselor din tutun (-2,1%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-1,8%) sau fabricarea de mașini, utilaje și echipamente (-1,4%).

Grafic nr. 7 Evoluția numărului mediu de salariați din industrie

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Pentru trimestrul IV 2023 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Pentru celelalte ramuri industriale se așteaptă, însă, creșteri ale numărului de salariați, majorări de personal mai mari de 0,5% regăsindu-se în sectoare precum: fabricarea produselor farmaceutice de bază (1,0%), tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (0,9%), fabricarea altor mijloace de transport (0,8%), alte activități industriale (0,6%), alte activități extractive (0,5%).

Productivitatea
muncii

Pe baza datelor statistice care consemnează o reducere de 2,8% a producției industriale și o diminuare ușoară de 0,3% a numărului de salariați din industrie, în perioada iulie - septembrie 2023, comparativ cu trimestrul II 2023, s-a înregistrat o scădere de 2,4% a **productivității muncii**.

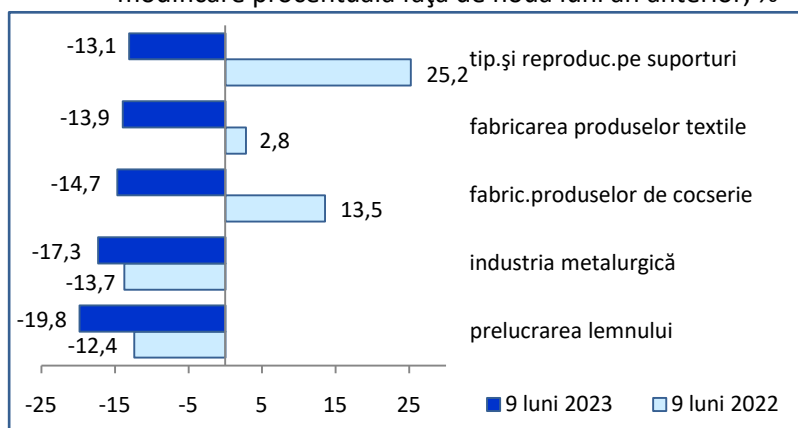
Productivitatea muncii s-a redus cu 5,9% în trimestrul III al anului curent, față de trimestrul similar al anului 2022, în contextul scăderii cu 5,6% a producției industriale și amplificării ușoare, cu 0,2% a numărului mediu de salariați pe total industrie, în aceeași perioadă de analiză. La nivel de nouă luni, productivitatea muncii s-a redus cu 5,6%, față de perioada ianuarie – septembrie 2022, valoare prognozată la -6,0% în lucrarea anterioară.

Ramurile în care s-au înregistrat scăderi ale productivității muncii la nivelul primelor nouă luni ale anului 2023, comparativ cu perioada similară a anului anterior, reprezintă trei sferturi din ramurile industriale analizate, dintre acestea evidențiindu-se următoarele: prelucrarea lemnului (-19,8%), industria metalurgică (-17,3%), fabricarea produselor de cocserie (-14,7%), fabricarea produselor textile (-13,9%), tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (-13,1%).

Pentru aceeași perioadă de analiză se pot menționa și creșteri ale productivității muncii pentru câteva dintre sectoarele industriale, dintre care putem aminti majorări de peste 5% în următoarele ramuri: activități de servicii anexe extracției (17,6%), extracția minereurilor metalifere (12,9%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (6,3%), fabricarea calculatoarelor (4,1%), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (3,6%).

Grafic nr. 8 Evoluția productivității muncii în ramurile cu cele mai importante scăderi

- modificare procentuală față de nouă luni an anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

În cel de-al patrulea trimestru al anului curent, în condițiile unei majorări estimate a volumului producției industriale (2,4%), dar o scădere ușoară a numărului de salariați din industrie (-0,4%), se prognozează o creștere de 2,9% a productivității muncii față de trimestrul III 2023. Comparativ cu trimestrul similar, se prevede o scădere de 1,9% a productivității muncii, iar la nivel an se estimează o reducere de 4,7% a acestui indicator, comparativ cu anul 2022, diminuarea productivității muncii semnaland posibile dificultăți ale sectorului de producție, care, pe termen mediu, pot genera costuri mai mari și scăderea competitivității produselor industriale.

Costul unitar cu forța de muncă

În cel de-al treilea trimestru al anului 2023, **costul unitar cu forța de muncă în industrie** a crescut cu 1,2% față de trimestrul anterior, pe fondul unei scăderi de 1,1% a salariului net, în timp ce față de trimestrul corespunzător din anul precedent s-a majorat cu 21,6%, iar la nivel de nouă luni a crescut cu 24,8%, în contextul unei măriti salariale de 17,6%, pentru aceeași

perioadă de analiză.

La nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului 2023, agenții economici se așteaptă la o creștere de 4,5%, a costului unitar cu forța de muncă față de trimestrul anterior, respectiv de 17,0%, comparativ cu trimestrul corespunzător al anului 2022, în contextul unei posibile majorări de 14,8% a salariului net pe total industrie, respectiv unei scăderi a productivității muncii în același interval de analiză (-1,9%). În aceste condiții, la nivelul anului 2023 ar rezulta o creștere a costului unitar cu forța de muncă de 22,6%, în contextul unei posibile reduceri de 4,7% a productivității muncii în aceeași perioadă de analiză, cu un impact negativ asupra rentabilității în industrie, în măsura în care majorarea costurilor salariale depășește ritmul de creștere a producției.

Prețurile producției industriale

În ceea ce privește **prețurile producției industriale**, în cel de-al treilea trimestru al anului 2023 s-a înregistrat o scădere a acestora cu 1,56% față de trimestrul similar al anului anterior, înregistrându-se evoluții negative, după creșteri succesive începute din trimestrul I 2021. Reducerea prețurilor pe total a fost influențată, în principal, de componenta internă (-1,61%), dar și de prețurile pieței externe (-1,44%).

La nivel de nouă luni, prețurile de producție per total au crescut cu 8,04%, avându-se în vedere o ascensiune mai ridicată a prețurilor industriale pe piața internă (10,55%). Astfel, s-au observat majorări pentru prețurile de producție pe total, și anume: sectorul de producție și furnizare de energie electrică și termică (24,82%), distribuția apei, salubritate (21,68%), fabricarea băuturilor (19,48%), fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (14,19%), activități de servicii anexe extracției (13,70%).

Comparativ cu trimestrul anterior, în cel de-al treilea trimestru al anului curent prețurile de producție au înregistrat evoluții negative, ce urmează unor scăderi și la nivelul trimestrului II, și anume s-au diminuat cu 0,37%, pe baza reducerii de 0,74% prețurilor pe piața internă, respectiv a unei ușoare creșteri pe piața externă (0,52%). Astfel, la nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent se pot consemna scăderi mai mari pentru prețurile de producție pe total în cazul ramurilor: industria metalurgică (-6,77%), fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie (-5,53%), fabricarea substanțelor și a produselor chimice (-5,30%), sectorul de producție și furnizare de energie electrică și termică (-2,66%), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (-2,58%).

Tabel nr. 5 Evoluția prețurilor producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar -

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2019	4,6	4,6	3,5	3,2
2020	2,7	-1,4	-0,8	-0,5
2021	2,3	10,0	16,4	30,8
2022	46,2	47,3	50,6	36,2
2023	19,5	7,6	-1,6	-2,1

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;
Pentru trimestrul IV 2023 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Pe baza estimărilor agenților economici din sectorul industrial se așteaptă ca în al patrulea trimestru al anului curent, costurile de producție să crească cu 2,1%, raportat la trimestrul III 2023, evoluție posibilă pe baza unei majorări de 2,8% a prețurilor pe piața internă, respectiv unei măririi ușoare, de 0,2%, a prețurilor pe piața externă. Comparativ cu perioada octombrie - decembrie 2022, prețurile de producție estimate vor scădea pe total cu 2,1%, componenta internă reducându-se cu circa 3%, iar cea externă este posibil să se diminueze cu 0,1%. La nivel de an, prețurile producției industriale sunt estimate să se majoreze cu 5,3%, comparativ cu anul 2022, sub influența creșterii cu 6,8% a componentei interne.

Volumul
creditelor

În urma prelucrării datelor din sondajul de conjunctură pentru sectorul industrial, în cel de-al patrulea trimestru al anului curent față de trimestrul III 2023, agenții economici se așteaptă la o creștere ușoară de 0,7% pentru **volumul creditelor acordate agenților economici** din industrie, concomitent cu o scădere de 0,2% a **volumului creditelor restante**.

Tabel nr. 6 Ponderea creditelor restante în total credite (%)

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2019	3,0	2,8	2,8	2,5
2020	2,5	2,5	2,4	2,2
2021	2,1	2,0	1,9	1,8
2022	1,7	1,6	1,5	1,4
2023	1,4	1,4	1,4	1,4

Sursa: prelucrări CNSP
Pentru trimestrul IV 2023 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Astfel, ponderea creditelor restante în total credite, în trimestrul IV 2023 se estimează că se va menține la 1,4%, față de valoarea acestora înregistrată în trimestrul III 2023, ceea ce poate indica o păstrare a calității portofoliului de credite și continuă să aibă un impact pozitiv asupra stabilității financiare și performanței economice a agenților din industrie.

*

* *

Metodologie

Comisia Națională de Strategie și Prognoză (CNSP) realizează trimestrial o **Anchetă economică de conjunctură** în sectorul industrial, care, pe baza răspunsurilor agenților economici intervievați referitor la nivelul producției industriale, a comenzilor, stocurilor și prețurilor, poate contribui la fundamentarea de prognoze pe termen scurt. Ancheta se bazează pe un eșantion de agenți economici (selectați de CNSP din bilanțurile contabile depuse la Ministerul Finanțelor) care răspund la un chestionar elaborat în cadrul direcțiilor de specialitate

ale instituției.

Eșantionul este alcătuit după o metodologie bine determinată, bazată pe metoda de sondaj pe grupe de natură stratificată la care s-a ținut cont de dimensiunile întreprinderii (număr de personal), ponderea grupei în producția ramurii industriale și ponderea ramurii în total producție industrială.

Pentru anchetele de conjunctură realizate în anul 2023 s-a stabilit un eșantion de 452 agenți economici din sectorul industrial, fiind rezultatul unei rate de sondaj de 14,3% și un grad de acoperire de circa 61%.

Spre deosebire de celelalte sondaje pe termen scurt (sondaje realizate de Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României) care au la bază aprecierea de către cei intervievați a tendinței de evoluție, prin încadrarea sa în categorii ca ascendent, stabilitate, descendent, operându-se cu solduri conjuncturale, prezenta anchetă abordează încadrarea evoluției fiecărui indicator în plafoane de creștere/descreștere prestabilite, permițând astfel o cuantificare sub formă de procent a tendințelor viitoare. Intervalele luate în considerare ca fiind posibile pentru creștere sau scădere, sunt stabilite avându-se în vedere evoluțiile recente și cele viitoare ale unor parametri.

Principiul de calcul folosit la dezvoltarea anchetelor conjuncturale în cadrul CNSP are la bază metoda ponderărilor succesive, care ține seama de modificările structurale ale producției, stocurilor sau comenzilor, folosindu-se vectori de coeficienți calculați trimestrial care corectează datele de început de an. Pentru o evaluare complexă a opiniei agenților economici, rezultatele anchetei sunt comparate cu realizările din perioadele anterioare, fie cele publicate de INSSE, fie cele din anchetele de conjunctură precedente, după cum se specifică la fiecare indicator.